

35. Büyüklere Saygı

Büyük bir zat, Erzurum'da eğitim gördüğü yıllarda beş altı arkadaşıyla beraber küçük bir odada kalmaktaydı. Bu odada yaşanan bir olay, onun ne kadar saygılı bir kişiliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Bir gün odaya bir misafir gelir. Oda çok küçük olduğu için bu zata yatacak yer kalmaz.

“Şöyle bir kenarda yatıvereyim.” diye düşünür. Ancak bakar ki ayağını uzattığında arkadaşına uzatmış olacak. Bunun üzerine:

“Yatarken ayağımı arkadaşına doğru uzatırsam, ona büyük saygısızlık yapmış olurum.”

diye düşünerek o yöne ayağını uzatmaktan vazgeçer. Sonra da ayağını başka bir yöne uzatır. Bu sefer bakar ki ayağını uzatacağı yönde kitapları var:

“İlim tahsil ettiğim kitaplara doğru ayaklarımı uzatırsam, saygısızlık etmiş olurum.”

diyerek ayaklarını o yöne de uzatmaz.

Üçüncü yöne uzatmayı deneyince, o yönde de Kâbe'nin olduğunu fark eder.

“Ayaklarımı Kâbe'ye doğru da uzatamam.”

diyerek o yöne uzatmaktan da vazgeçer.

Geriye tek yön kalmıştır. Tam ayaklarını o yöne doğru uzatacakken, o tarafta da babasının yaşadığı köyün bulunduğunu fark eder:

“Babamın yaşadığı yere doğru da ayaklarımı uzatamam. Eğer uzatırsam, babama karşı saygısızlık etmiş olurum.”

diyerek o tarafa da ayaklarını uzatmaz. Bu şekilde düşünerek hiçbir yöne ayaklarını uzatamayan Hocaefendi, sabaha kadar öylece oturarak durur.

İbn Ömer ve Yemenli Adam

Said İbn Ebî Bürde, babası Ebû Bürde'nin İbn Ömer'den (radiyallahu anh) işittiği bir olayı bizlere naklediyor:

Bir gün, İbn Ömer annesini sırtında taşıyan ve Kâbe'yi tavaf eden bir Yemenli adam görür. Adam hem annesini sırtında taşır hem de:

“Ben annemin binek olarak kullandığı zelil bir deveyim...”

diye söylenmektedir. İbn Ömer'i görünce ona: “Acaba bu davranışıyla annemin hakkını ödemiş oluyor muyum?”

diye sorar. İbn Ömer de:

“Hayır, kesinlikle! Sen bu yaptığınla annenin seni dünyaya getirirken çektiği bir sancının bile hakkını ödemiş olmuyorsun!”

diye karşılık verir.

Hz. Ömer ve Annesine Bakan Adam

Adaletiyle dünyaya nam salmış, insanlığın tanıdığı olduğu nadide simalardan Hazreti Ömer'e (radiyallahu anh) bir gün bir adam gelip şu soruyu sorar:

“İhtiyaçlarını karşılamaktan aciz, yaşlı bir annem var. Onu sırtımda taşıyor, abdestini aldırıyorum. Bütün bunları yaparken de ona hiçbir zaman minnet etmedim, başına kakmadım. Acaba bu yaptıklarımınla annemin hakkını ödemiş olur muyum?”

Hazreti Ömer (radiyallahu anh):

“Hayır”

diye cevap verir. Adam hayretle sorar:

“Sırtımı ona binek yaptım, kendimi ona adadım. Hâlâ nasıl hakkını ödeyemem?”

Bunun üzerine Hazreti Ömer şu çarpıcı tespitte bulunur:

“Bu söylediğin şeyleri annen de senin için yapmıştı. Fakat o bütün bunları yaparken senin hayatta kalmanı ve yetişip büyümeni temin etmek için yapıyordu. Fakat sana gelince, sen annene hizmet ederken onun ne zaman öleceğini gözlüyorsun!”

Hz. Ömer ve Cinayet İşleyen Adam

Ebû Nevfel naklediyor:

“Bir gün bir adam Hz. Ömer'in (radiyallahu anh) yanına geldi ve cinayet işlediğini söyledi.”

Hz. Ömer:

“Eyvah! Çok yazık. Peki, cinayeti kasten mi yoksa hata ile mi işledin?”

diye sordu. Adam, cinayeti hatayla işlediğini söyleyince, Hz. Ömer (radiyallahu anh) ona ebeveyninin hayatta olup olmadığını sordu.

Adam, babasının sağ olduğunu söyleyince, Hz. Ömer ona şu tavsiyede bulundu:

“Vakit kaybetmeden git ve babana hizmet et. Onu razı etmek için elinden geleni yap.”

Sonra şu ifadeyi ekledi:

“Allah’a yeminle söylüyorum ki eğer annesi hayatta olup ona hizmet etseydi, bu adamı ebediyen cehennem ateşinin yutmayacağı konusunda ümit var olurum.”

Anne Babaya İyilik: Cennetin Kapısı

Anne babaya iyilik etmek, insanı Cennet’e götüren bir Burak vazifesi görür.

Cenneti kazanabilmek ve ona rahatça ulaşabilmek için mümin olmak ve ebeveynimizin gönlünü almak gerekiyor.

Eğer onlar bizden razı olmazlarsa, cennete ilk girenler arasında bulunmama gibi bir tehlikeyle karşı karşıyayız demektir. Çünkü onların rızasını almak, Allah’ın rızasını almak demektir. Onların gönüllerini kırmak, Cenâb-ı Hakk’ın hatırını kırmak demektir.

Müminlerin annesi Hz. Âişe (radiyallahu anhâ) bize şu rivayeti nakletmiştir:

Resûl-i Ekrem Efendimiz (sav), rüyasında Cennet’e girdiğini görmüş ve orada bir Kur’ân sesi işitmişti. Efendimiz, cennettekilerle:

“Bu kimdir?”

diye sorduğunda:

“Hârise b. Nu’mân’dır.”

cevabını almıştı.

Bu sahabe, Ensar’dan olup Bedir, Uhud, Hendek savaşı başta olmak üzere bütün savaşlara katılmış, gazi bir sahabedir. Sahabenin önde gelen fazilet abidelerindendir.

Peygamberimiz bu rüyasını anlattıktan sonra, onun Cennete giriş sebebini şöyle açıklamıştır:

“İşte anne babaya iyiliğin karşılığı böyledir.”

Yaşlılara Hürmet Gösterme

“Küçüklerine şefkat göstermeyen, büyüklerine değer ve saygı göstermeyen bizden değildir.” buyuran Peygamber Efendimiz, dinimizde büyüklere saygı, küçüklere ise sevgi prensibine dikkat çekmiştir.

Yaşlılara karşı hürmet:

- Onlara güzel hitap etmek,
- Toplu taşıma araçlarında yer vermek,
- Toplumda önce onlara söz hakkı tanımak,
- Yanlarında ses tonunu yükseltmemek,
- Saygı dışı hâl ve tavırlardan uzak durmak,
- Öncelik hakkını onlara vermek...

... gibi davranışlarla gösterilir.

Herkes bir gün yaşlanacak. Yaşlılara hürmet eden kişi, yaşlandığında da hürmet görür.

Efendimiz buyurur:

“Herhangi bir genç, yaşlılığından dolayı bir ihtiyara hürmet ederse, yüce Allah da yaşlandığında ona hürmet edecek kimseler halk eder.”

Unutmayalım ki, içimizdeki ihtiyarlar adeta bir paratoner vazifesi görmekte, onlar sayesinde:

- Rızığımız artmakta,
- Bela ve musibetlerden uzak bir hayat yaşamaktayız.

Efendimizin şu uyarısı ne kadar anlamlıdır:

“Beli bükülmüş ihtiyarlar, süt emen bebekler, otlayan hayvanlar olmasaydı, belalar sel gibi üstünüze dökülecekti.”